

ด่วนที่สุด

ที่ สผ (สพช) ๐๐๑๔/๕๖๒๕

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่ 22003
วันที่ 19 ส.ค. 58 เวลา 13.30 น.

- ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส16784

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วันที่ : ส16727/58

วันที่ : 20 ส.ค. 58 เวลา : 10:12

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อ และร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

ด้วยในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๓/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบให้เสนอรายงาน เรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อ และร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

อนึ่ง ผลการพิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อ และร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป

การกำกับดูแลสื่อ

การกำกับดูแลสื่อมีความเกี่ยวข้องกับระบบกฎหมาย การกำกับดูแลตนเองของสื่อ การกำกับดูแลโดยประชาชน และการกำกับดูแลโดยหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้ การปฏิรูประบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างรวดเร็วในโลกของการหลอมรวมสื่อในปัจจุบัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความและบังคับใช้กฎหมายในอนาคต รวมถึง การพัฒนาจัดระบบข้อมูลทางวิชาการและการรณรงค์เกี่ยวกับสื่อมวลชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายและกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชนแบบใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน (Research-based) หรือการใช้หลักฐานที่ค้นพบเป็นพื้นฐาน (Evidence-based) และนอกเหนือจากอำนาจในการลงโทษ องค์การกำกับยังใช้อำนาจในการจูงใจ และอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร ที่สำคัญคือการปรับเปลี่ยนในเชิงโครงสร้างและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การพัฒนาระบบและกลไกการกำกับดูแลตนเองของสื่อวิชาชีพไทยในปัจจุบัน ควรพัฒนาไปสู่ระบบการกำกับดูแลตนเอง ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กรสื่อ (Media Organization) ระดับองค์กรวิชาชีพสื่อที่รวมตัวกันตามประเภทของสื่อ หรือตามพื้นที่เพื่อกำกับดูแลด้านจริยธรรม (Self-regulatory Organization) และระดับสภาวิชาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพขององค์กรสื่อและองค์กรวิชาชีพสื่อของประเทศไทยที่มีความหลากหลายและมีจำนวนมาก รวมถึงยังต้องมีการพัฒนา

มาตรฐานในการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมเพื่อฟื้นฟูศรัทธาจากสังคมและประชาชนที่มีต่อนักวิชาชีพ สื่อมวลชนรวมถึงเพื่อการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมมีความครอบคลุมสื่อมวลชนทุกแขนงภายใต้ มาตรฐานเดียวกัน

สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ

ประเทศในระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีหลักประกันเสรีภาพ การแสดงออกและพื้นที่สาธารณะในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน อีกทั้งมีสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง รอบด้าน และเท่าเทียม เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีส่วนร่วมและตัดสินใจทางการเมืองได้บนพื้นฐานของเหตุและผล โดยปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อเสรีภาพดังกล่าว ของประชาชนก็คือ หลักประกันเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนซึ่งถือเป็นทุนทางสังคมประการ หนึ่งในการบอบประชาธิปไตย ดังนั้น กลไกที่สำคัญและจำเป็นในการปฏิรูปสื่อ ได้แก่ การมีกฎหมาย ที่ประกันเสรีภาพ ความเป็นอิสระและคุ้มครองสวัสดิภาพสวัสดิการของสื่อมวลชน ควบคู่ไปกับกลไก การกำกับดูแลจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ รวมถึง การปลูกฝังจิตวิญญาณ วารสารศาสตร์แก่ประชาชนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่สื่อสารได้อย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม และมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบกับ การจัดให้มีกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชนโดยประชาชนด้วย

การป้องกันการแทรกแซงสื่อ

มาตรการในการคุ้มครอง สวัสดิภาพแก่บุคลากรสื่อในปัจจุบันเป็นวาระสำคัญที่จะ ยกย่องคุณภาพชีวิตของบุคลากรสื่อ ให้ได้รับการปกป้องไม่ให้ถูกข่มขู่ คุกคาม ทั้งต่อร่างกายและจิตใจ เพื่อให้มีแรงจูงใจให้แก่นักข่าวในการนำเสนอข่าวเชิงลึก วิเคราะห์วิจารณ์ และสะท้อนความไม่เป็นธรรม ต่าง ๆ ในสังคม รวมถึงยังเป็นการยกระดับเสรีภาพสื่อมวลชนของไทยอีกด้วย นอกจากนี้ การจัดตั้งกองทุน เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพรวมถึงการจัดสรรสวัสดิการแก่สมาชิกอย่างเหมาะสม เป็นไปเพื่อประโยชน์ใน การทำหน้าที่ของสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะสูงสุด มิใช่เพื่อการสถาปนาให้สื่อมวลชนเป็นชนชั้นพิเศษแต่ อย่างไม่ใด ก็เป็นกิจกรรมสำคัญในการให้หลักประกันในการดำเนินชีวิตและลดปัจจัยเสี่ยงที่จะถูกแทรกแซง และครอบงำโดยอำนาจรัฐและทุน ส่วนการเฝ้าระวังการแทรกแซงสื่อจากอำนาจรัฐและทุนโดยประชาชน ก็จะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สามารถจัดการหรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นและกระทบต่อสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในทันทีและมีประสิทธิผล

๒. สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูป

แผนการปฏิรูประบบการสื่อสารเพื่อประชาชน โดยคณะกรรมการการปฏิรูปการ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์สำคัญ ๓ ประการ โดยสรุปได้ดังนี้

๑) ประเด็นปฏิรูปเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อ : มุ่งเน้นให้มีโครงสร้างการคุ้มครอง เสรีภาพและส่งเสริมจริยธรรมทั้งด้านกฎหมาย ด้านการศึกษา ด้านมาตรฐานวิชาชีพสื่อที่เน้นการมีพันธะ สัญญาและจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่โดยมีเสรีภาพบนความรับผิดชอบต่อ รวมถึง การมีระบบที่ส่งเสริมสื่อ ให้มีบทบาทเป็นสื่อสันติภาพ และเป็นโรงเรียนของสังคม

๒) ประเด็นปฏิรูปเพื่อป้องกันการแทรกแซงและครอบงำสื่อ : มุ่งเน้นการสร้างกลไกด้านกฎหมายที่เป็นหลักประกันป้องกันการแทรกแซงสื่อจากอำนาจรัฐและทุน กลไกการคุ้มครองความเป็นอิสระของกองบรรณาธิการ การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจสื่อ และส่งเสริมกลไกการเฝ้าระวังจากภาคประชาชน รวมถึง การคุ้มครองสวัสดิภาพและสวัสดิการผู้ปฏิบัติงานสื่ออย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้

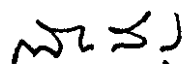
๓) ประเด็นปฏิรูปเพื่อการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพ : มุ่งเน้นการสร้างกลไกการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพทั้งภาควิชาชีพ ภาครัฐและภาคประชาชน โดยการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนและกำหนดให้องค์กรวิชาชีพต้องเป็นสมาชิก การจัดตั้งกลไกภาคประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมกำกับดูแลและส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และการปรับปรุงองค์กรกำกับดูแลภาครัฐในเชิงโครงสร้าง วิธีการทำงานและการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์สาธารณะสูงสุด อีกทั้ง ยังมุ่งเน้นการสร้างกลไกประสานสัมพันธ์ระหว่าง ๓ ภาคส่วนในการเสริมหนุนเพื่อให้ได้การกำกับดูแลสื่อที่มีรับมือกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะทำให้เกิดระบบที่เอื้อให้สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่แสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อสนองตอบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถ้วนและเท่าเทียม รวมถึงสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ มีเสรีภาพบนความรับผิดชอบ ปราศจากการถูกแทรกแซงและรบกวนทั้งทางเนื้อหาและเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันประชาชนก็สามารถรับสื่อและใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อให้มีเสรีภาพควบคู่ความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย กล่าวได้ว่า การขับเคลื่อนกลไกภายในแผนปฏิรูปนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และเป็น “การปฏิรูประบบการสื่อสารเพื่อประชาชน” อย่างเป็นระบบ

๓. กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็น หรือ ขั้นตอนการดำเนินการภายใน ๑ - ๑๐ ปี นับจากเริ่มกระบวนการปฏิรูปตามแผนปฏิรูปที่เสนอมานี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเทียนฉาย กีระนันทน์)

ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๘